

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO IX

PETEK, 12. OKTOBER 1979

ŠTEVILKA 10

Naša uspešnost v primerjavi z drugimi za prvo polletje 1979

V zadnjem Glasilu smo bili seznanjeni z uspešnostjo poslovanja naših temeljnih organizacij v razmerju do drugih v okviru SOZD GLG Bled, z današnjim prispevkom pa želimo prikazati našo uspešnost v prvem polletju 1979 še v razmerju do gospodarstva Slovenije, Gorenjske in Radovljice ter do skupin dejavnosti lesne industrije in trgovine, v katere so naše TO po pretežni dejavnosti statistično razporejene. Za primerjavo smo uporabili samo nekaj najosnovnejših kazalcev uspešnosti poslovanja, ki so po našem mnenju najbolj pomembni. Večna tekma gibanja življenjskih stroškov z gibanjem osebnih dohodkov namreč marsikoga zavaja in pozablja, da so osebni dohodki na delavca odvisni od doseženega dohodka na delavca ter da je dohodek namenjen tudi za akumulacijo. Akumulacija pa je za življenje temeljne organizacije ravno tako pomembna kot osebni dohodek za naše osebno življenje.

Preden preidemo na komentar v primerjavi kazalcev uspešnosti poslovanja še nekaj o primerjavah na splošno. Primerjanje poslovnih dosežkov je za spremljanje poslovanja zelo pomembno, saj nam zelo pomaga pri ustreznih oceni lastnega poslovanja in seveda zato tudi vpliva na poslovne odločitve. Ko primerjamo posamezne poslovne dosežke z drugimi v neki skupini ali do povprečja neke skupine, šele lahko ugotovimo, koliko je naš dosežek vreden. Tako na primer šele iz primerjave doseženega dohodka na zaposlenega z drugimi lahko ugotovimo, ali je naš dosežek primeren ali ne. Tudi kombiniranje dveh ali več kazalcev med seboj marsikaj pove.

Na primer doseženi dohodek na delavca v primerjavi z razporejenim zneskom za osebne dohodke in skupno porabo na delavca nam pove, ali je naša razporeditev dohodka ustrezna.

Iz tabele kazalcev uspešnosti poslovanja sicer lahko vsak sam ugotovi položaj naše delovne in naših temeljnih organizacij in tudi ustrezno kombinira posamezne kazalce, kljub temu pa krajši komentar ne bo odveč.

Pri kazalcih o doseženem dohodku in čistem dohodku lahko ugotovimo, da je dosežek naše DO boljši kot znaša povprečje za gospodarstvo Slovenije, Gorenjske in Radovljice, saj dosežemo večji dohodek in čisti dohodek na zaposlenega. Pri čistem

dohodku je položaj celo že nekaj boljši, saj je dosežek naše

DO večji za sledeče odstotke v primerjavi z gospodarstvom:

	Slovenije	Gorenjske	Radovljice
1. dohodek na delavca	6,9 %	4,2 %	14,7 %
2. čisti dohodek na delavca	7,9 %	6,7 %	17,0 %

Navedeno pa izkazujejo tudi dosežena mesta naše DO, ki je med razvrščenimi v tabeli pri dohodku na 8. mestu, pri čistem dohodku pa celo na 5. mestu.

Pri kazalcu dohodka in čistega dohodka na zaposlenega lahko tudi ugotovimo, da naše TO, razen TO Tomaž Godec, presega povprečni rezultat skupine, v katero so statistično razporejene. Pa tudi v TO Tomaž Godec se v zadnjih mesecih položaj naglo izboljšuje in bo primerjava za naslednje obdobje bistveno boljša. Tako tudi TO Podnart kljub slabšemu rezultatu do drugih naših TO presega dosežek žagarske dejavnosti Slovenije, kar dokazuje, da je položaj žagarske proizvodnje na splošno manj ugoden kot v ostalih dejavnostih lesne industrije. Nasprotno žagarski industriji pa je dejavnost trgovine na drobno s pohištvo, ki visoko presega povprečje gospodarstva Slovenije, pa ta dosežek naša TO trgovina tudi presega.

je, pa ta dosežek naša TO trgovina tudi presega.

Naslednja kazalca, to je razporejeno za osebne dohodke in skupno porabo na delavca ter akumulacija na delavca, se lahko primerno ocenjuje, če jih v primerjavi kombiniramo z dohodkom in čistim dohodkom na delavca. Višji če je dohodek oz. čisti dohodek, več je možno razporediti za osebne dohodke in skupno porabo ter akumulacijo. Za našo DO lahko ugotovimo, da smo ob doseženem dohodku razporedili za osebne dohodke in skupno porabo primerni znesek, oziroma da smo celo več razporedili za akumulacijo kot v povprečju gospodarstvo Slovenije, Gorenjske ali Radovljice. Razen TO Tomaž Godec, ki je na povprečju, pa vse ostale naše TO visoko presega akumulacijo v primerjavi s povprečjem dejavnosti lesne industrije Slovenije. Pripomniti pa moramo, da povprečje gospodarstva zelo kvarijo TO z izgubo in da je za

to gospodarstvo pri pokazateljih osebnih dohodkov in skupne porabe na razmeroma visokem mestu v primerjavi z dohodkom.

Izplačani čisti osebni dohodki na delavca niso povsem primerljivi z razporejenim zneskom za osebne dohodke, ker se namreč izplačilo nanaša tudi na sredstva iz preteklega leta in tudi sicer se izplačani osebni dohodki z razporejenimi po obračunih povsem ne ujemajo. V naši DO so osebni dohodki nekaj nižji kot v povprečju gospodarstva, vendar pa višji kot v dejavnostih lesne industrije in ustrezajo doseženemu dohodku. Za lesno industrijo Slovenije pa je že značilno, da so osebni dohodki nižji kot v povprečju gospodarstva.

Za zaključek lahko ugotovimo, da je v prvem polletju 1979 naša DO dosegla v razmerju do gospodarstva Slovenije zadovoljiv poslovni rezultat in da je tudi razporeditev dohodka na osebne dohodke in akumulacijo primerna, saj izplačani osebni dohodki ustrezajo doseženemu dohodku, razporeditev za akumulacijo pa tudi zagotavlja normalno pokrivanje obveznosti in najmanj minimalna sredstva za nadaljnja vlaganja v razvoj TO.

Jože Lipnik

PRIMERJAVA KAZALCEV USPEŠNOSTI POSLOVANJA PERIODIČNI OBRAČUN 30. 6. 1979

	Dohodek na delavca	Doseženo mesto	Čisti dohodek na delavca	Doseženo mesto	Razporejeno za OD in skupno porabo na delavca	Doseženo mesto	Akumulacija na delavca	Doseženo mesto	Izplačani čisti OD na delavca mesečno	Doseženo mesto
1. Gospodarstvo Slovenije	115.169	10	81.674	9	66.690	5	18.427	10	6.609	3
2. Gospodarstvo Gorenjske	118.169	9	82.584	8	66.510	7	18.907	9	6.591	4
3. Gospodarstvo v občini Radovljica	107.307	11	75.329	11	63.012	9	16.740	11	6.380	8
4. SOZD GLG Bled - lesna ind.	125.662	6	84.908	6	64.159	8	23.091	6	6.420	6
5. LIP - DO Bled	123.081	8	88.145	5	66.684	6	21.461	7	6.252	9
6. 012 201 proizvodnja žaganega lesa Slovenije	124.678	7	80.655	10	60.127	13	24.699	5	5.921	11
7. 012 322 proizvodnja elementov za gradbeništvo SRS	104.854	12	74.006	13	61.155	12	13.109	13	6.003	10
8. 070 125 trgovina na drobno s pohištvo Slovenije	172.683	2	115.560	2	77.192	2	43.441	1	8.160	1
9. 012 322 TO Tomaž Godec	99.648	13	75.110	12	61.826	11	13.282	12	5.700	13
10. 012 322 TO Rečica	153.353	4	105.990	3	68.553	4	37.437	3	6.411	7
11. 012 322 TO Mojstrana	154.981	3	100.204	4	69.222	3	31.000	4	6.463	5
12. 012 201 TO Podnart	134.155	5	83.986	7	62.592	10	21.380	8	5.812	12
13. 070 125 TO Trgovina	200.391	1	116.696	1	77.435	1	39.217	2	7.333	2

Bodimo pripravljeni

V okviru akcije »Nič nas ne sme presenetiti«, ki se je odvijala na področju cele Slovenije in prizadevanju za kar najboljšo pripravljenost v slučaju agresije, elementarnih nesreč smo tudi v TO Rečica preizkusili pripravljenost enot in posameznikov v slučaju potresa sedme stopnje.

Posamezni oddelki CZ in NZ so imeli v ta namen več vaj in ostalih priprav. Pohvaliti je oddelek za požarno varnost, ki je imel največ vaj zaradi zahtevnosti nalog v akciji.

Vse priprave so potekale pod geslom »Kolikor bolj resno ob

vajah — toliko bolj uspešno, ko bo šlo zares«.

Pri analizi dogodkov, ki jih potres povzroči, se je bilo osredotočiti za pomoč službe, ki lahko opravijo največ koristnih akcij pri reševanju ljudi in materiala in zaščita narodne imovine.

Štab civilne zaščite je aktiviral svoje oddelke. Intenzivna priprava gasilskih enot je še kako potrebna. Te enote z ozirom na pripravljenost, izvežbanost v slučaju potresa največ lahko prispevajo pri reševanju ljudi, gašenju požara in reševanju imovine.

Nič manj važna je dobra strokovna pripravljenost pripadni-

kov rdečega križa. S hitrim in strokovno opravljenim nudenjem prve pomoči bo ponesrečencem lažje, žrtev bo manj.

Sodelovanje oddelka za red in varnost je nujno za zaščito, varnost ljudi, imovine, za vzdrževanje reda na ogroženem območju, na območju kjer se zbirajo ljudje, evakuacijo ljudi. Skratka zaščito ljudi in imovine pred še hujšimi posledicami katastrofe.

Oddelek narodne zaščite pa naj bi postavil straže na kritičnih točkah (vhodih, prehodih), skladiščih in drugih važnejših objektih za preprečitev vstopa nezaželenim osebam in preprečitev grabeža in drugo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Gašenje požara s topom

Bodimo pripravljeni

(Nadaljevanje s 1. strani)

Obvezna prisotnost pri vaji pa je zavezala tudi obratovodje, od delkovodje, mojstre in skupinovodje.

Ob znaku alarma so se enote zbrale na zbornem mestu, kjer so posamezne enote dobile navodila za postopanje ob katastrofi.

Že na začetku vaje in do zaključka so posamezne akcije potekale mirno, hitro, disciplinirano in strokovno. To je bilo samo še potrdilo, da so enote dobro pripravljene.

Torej z zavestjo pomagaj prvemu, ki pomoč potrebuje, še posebno pomagaj tistemu, ki je najbolj ogrožen, se je akcija začela.

Potres je delno zrušil zgradbe, pri čemer je bilo nekaj delavcev lažje poškodovanih, dva pa tudi težje. Takoj je stopila v akcijo ekipa RK. Takoj so bili tudi razporejeni pripadniki oddelka za red in varnost in narodne zaščite.

Ker je izbruhnil požar v lakirnici, so šle v akcijo enote gasilcev. Tu so sodelovali tudi specialno opremljeni pripadniki v tempeks oblačilih, gasilci opremljeni z dihalnimi aparati.

V času od 8. do 8.30 so bile vse enote v akciji.

Pripadniki enote CZ so opremljeni s plinskimi maskami reševali ponesrečence, jih na nosilih nosili v zavetišče, kjer so jim pripadnice RK strokovno nudile pomoč. Dva težje poškodovana, eden s poškodovano hrbtenico, drugi opečen na zgornjem delu telesa, pa je po prvi nudi pomoči kombi odpeljal v bolnišnico.

Gasilci so s strokovnim znanjem in visoko tehnično opremljenostjo požar pogasili.

Prav tako zbrano mirno kot se je vaja začela in potekala se je tudi zaključila.

Ob koncu vaje je predsednik odbora za ljudsko obrambo in narodno zaščito vodil sestanek z vsemi sodelujočimi, kjer je med drugim razložil pomen priprav-

ljenosti enot v dani situaciji. Skupno z vsemi sodelujočimi je bila napravljena analiza vaje.

Kot že omenjeno smo tudi na zaključku ugotovili, da je vaja potekala mirno, zbrano kar ponovno dokazuje, da so enote dobro pripravljene.

Izogibati pa se je nespornost, predvsem pri reševanju ljudi. Posamezne ekipe, dvojke morajo biti seznanjene z nalogo in po najkrajši poti pristopiti k reševanju. Tako nekateri člani CZ premalo poznajo funkcije plinskih mask, uporabnost nosil, možnost prevozov ponesrečencev s kombiji in drugimi vozili.

Na vaji je sodelovalo aktivno okrog osemdeset zaposlenih. Prisotnih pa je bilo čez sto zaposlenih.

Za nadaljnje postopanje po katastrofi se je zbral takoj po vaji tudi odbor sindikalne organizacije, odbor ZK, odbor mladine. Tu so se formirala nadaljnja navodila, priporočila za ublažitev katastrofe.

Vaja je uspela. Enote so vedno boljše opremljene — usposobljene. Se vedno pa se ugotavlja pomanjkljivosti. Zato bo pripravljenost treba še izpopolnjevati.

Tand

Nič nas ne sme presenetiti

Po vsej Sloveniji poteka akcija NNNP. Tudi v Bohinju. Učenci OŠ dr. Janeza Mencingerja smo se zbrali zjutraj ob 7. uri v svojih razredih. Pogovarjali smo se o tem, kako moramo ravnati ob vojnem napadu in ob različnih naravnih nesrečah in zastrupitvah s plini in drugimi strupi. Ob 8. uri je zatulila sirena. Bil je alarm za potres. Vsi smo se skrili pod klopi. Počakali smo, da je alarmni znak utihnil. Potem pa smo po naprej določenem redu odhiteli na prosto, večina po stopnicah, nekateri skozi okna.

Med potresom so bili nekateri učenci poškodovani. Te so ekipe prve pomoči privedle ali prenesle na prosto in jih tam obvezale. Bilo je nekaj zlomov, izpahov in odrgnin. Huje poškodovane so položili na nosila in odnesli v zdravstveni dom. Med potjo so videli gašenje požara in reševanje z različnimi pripomočki.

V ambulanti se je število ranjencev vedno bolj večalo. Zdravstveno osebje je ranjence pregledovalo in po potrebi odredilo prevoz v bolnico.

V šoli se je ob potresu vnel v kabinetu požar. Šolska ekipa gasilcev ga je pogasila.

Ekipa tabornikov so postavljale šotore: 2 šotora za šolskim po-

slojem za potrebe vzgojnovarstvene ustanove, 3 šotore v Danici za potrebe OŠ, tri šotore pred zdravstvenim domom za potrebe ranjencev in 2 šotora v Srednji vasi za potrebe krajevne skupnosti. Ostali učenci smo se razvrstili po razredih in odšli v Danico. Tam si je vsak razred našel svoj prostor. Dobili smo

Ob izbruhu požara po potresu ekipa za reševanje iz ruševin in požara

toplo malico. Potem smo imeli eno uro pouka. Obravnavali smo temo: ravnanje ob elementarnih nesrečah. Med drugim smo se tudi dogovorili za zbiranje obleke in obutve za prizadete ob potresu.

Iz Danice smo poslali ekipe na domove, da se prepričajo, kakšno je tam stanje.

Ko smo se vrnil v šolo, smo si ogledali film o potresu v Skopju.

NNNP v TO Podnart

V okviru akcije Nič nas ne sme presenetiti smo v naši TO imeli v soboto, 29. 9. 1979 delovni dan. Obe izmeni sta delali dopoldne. Kot običajno smo ob šestih zjutraj pričeli delati. Delo je potekalo vse do osmih, ko so zatulile sirene in oznanile potres, normalno. V trenutku alarma pa smo na hitro ustavili stroje pogasili luči in zbežali iz tovarne.

Poleg ranjencev, katerim je prvo pomoč nudila reševalna ekipa in jih je potem odpeljala na nadaljnje zdravljenje, nas je presenetil tudi požar, katerega so naši gasilci s pomočjo vodne črpalke s katero so črpali vodo iz Save in s pomočjo hidrantnega omrežja, kmalu uspeli pogasiti. Poleg gašenja z vodo je bilo prikazano tudi gašenje s priročnimi aparati na prah in CO₂.

Po uspešno opravljeni vaji smo z delom nadaljevali. Toni

Bohinjska Bistrica, 19. 9.

Stotrinajst najodgovornejših nosilcev splošne ljudske obrambe v krajevnih skupnostih ter družbenopolitičnih delavcev iz občine Radovljica se je v sredo, 19. septembra udeležilo inštrukcijskega seminarja v domu Jože Ažmana v Bohinjski Bistrici, ki ga je pripravila Delavska univerza iz Radovljice.

Pogovarjali so se o nalogah, ki jih čakajo v zadnji fazi akcije NNNP, 29. in 30. septembra ter bili enotnega mnenja, da bo akcija dosegla svoj namen le, če bodo vanjo vključili prav vse: od TOZD, šol, vrtcev, družbenopolitičnih organizacij, civilne zaščite uličnih in vaških odborov, hišnih svetov ter sleherne hiše! Kritično so ugotovili, da v marsikateri krajevni skupnosti doslej niso storili vsega in bodo morali v naslednjih dneh zamujeno nadoknaditi.

V nadaljevanju seminarja je prisotnim spregovoril Svetovalec republiškega sekretarja za notranje zadeve Hinko Bratuš-Oki o družbenopolitičnih razme-

rah v katerih živimo. V nekaj črtah je orisal mednarodno politično situacijo ter v ta kontekst postavil Jugoslavijo kot

samoupravno, socialistično neuvrščeno državo, ki zaradi svojega izjemnega geostrateškega položaja in neuvrščene demokratične usmeritve, predstavlja pomemben dejavnik v mednarodnih odnosih.

Po krajšem odmoru so odgovorni družbenopolitični delavci iz občine navzoče seznanili še z oceno gospodarstva in družbenih dejavnosti, varnostno oceno, oceno političnih razmer in vojnih nevarnosti v občini Radovljica.

O tem, kakšno stopnjo varnostne kulture premoremo in koliko smo dejansko pripravljene na naravne in druge nesreče, bomo lahko spregovorili po končani akciji. Dotlej pa želimo vsem, da bi se kar najbolje odrezali.

Odar Majda

Indok center Radovljica

Sklepi samoupravnih organov

DS DO (21. 9. 1979)

1. DS TO je v obravnavo in sprejem predlagal spremembe sam. spor. o združevanju sredstev za financiranje objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976—1980 in samoupravni sporazum o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev na območju občine Radovljica.

2. Sprejel je ocenitvi del in nalog
— sorterja na kanalu — 147 točk
— konstruktorja strojnih in elektro naprav — 217 točk
ki veljata od 1. 9. 1979 dalje.

3. V 15-dnevno javno obravnavo je dal samoupravna sporazuma
— o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih TO in DSSS
— o samoupravni delavski kontroli

4. Obširno je obravnaval PROGRAM integracije DO Filbo Boh. Bistrica in kovinskega obrata TO Tomaž Godec Boh. Bistrica v samostojno TO v okviru DO LIP Bled in bil seznanjen z dogodki, ki so se odvijali v DO Filbo. Ker DO Filbo sklepa o razpisu referendumu ni sprejela je DS razpravo preložil do končne odločitve.

5. V 15-dnevno javno obravnavo je dal novo sistemizacijo del in nalog razmnoževalca dokumentov v splošnem sektorju DSSS.

6. V javno obravnavo je dal tudi samoupravni sporazum o ureditvi medsebojnih odnosov in drugih skupnih zadev v zvezi s poslovanjem mešanega podjetja Slovenia Bois, Bangui, Centralna afriška republika.

— Sprejel je bilanco podjetja v tujini za leto 1978. Sprejel je sklep, da se dobiček iz poslovanja za leto 1978 v znesku CAF 10.908.495.— po odbitku 20 % davka na transfer porazdeli v neto znesku med soustanovitelje v sorazmerju z vplačanimi deleži.

Za pripadajoči dobiček iz poslovanja je odobril finančni kredit.

— Sprejel je sklep o najemu kredita za povišanje osnovnega kapitala Slovenia Bois, Bangui in za trajna obratna sredstva.

7. V 15-dnevno javno obravnavo je dal ocenitev novo sistemiziranih del in nalog v TO Podnart:

— skladiščnik žaganega lesa in izdelkov — 205 točk
— pomočnik merilca žaganega lesa — 138 točk

Odbor za organizacijo, kadre in stanovanja (3. 9. 1979)

1. Stanovanje v Boh. Bistrici, Ob Belci 4 je dodelil Pavli Zido iz TO Tomaž Godec. Njeno stanovanje pa bomo dodelili naslednjemu prosilcu iz prednostne lestvice.

DS delovne skupnosti skupnih služb (20. 9. 1979)

1. Obravnaval je predlog razporeditve prostorov DSSS in ga s pripombami za finančni sektor potrdil.

2. Na predlog finančnega sektorja je sprejel sklep o povišanju stopnje amortizacije za 100 % v letu 1979, in sicer tako, da bi amortizacijo obračunavali po dvakratni predpisani stopnji.

3. Obravnaval je spremembe samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976—1980 in samoupravni sporazum o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev na območju občine Radovljica, ki jih je potrdil in sprejel.

4. Imenoval je komisijo za razhodovanje in odprodajo OS v DSSS.

5. V odbor za delovna razmerja je namesto Angelce Palharinger imenoval Marjano Pretnar.

6. V 15-dnevno javno obravnavo je dal predlog opisa del in nalog pomožne kuharice v DSSS.

DS TO Lesna predelava Mojstrana (14. 9. 1979)

1. Sprejel je samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obd. 1976—1980.

Sprejel je sklep o sklenitvi pogodbe o rednih pregledih in revizijah na elektroenergetskih napravah s TOZD Elektro žirnicah.

2. V komisijo za razpis individualnega poslovednega organa je imenoval novega člana. Tomaža Ravhkarja, predsednika izvršnega odbora OOS pa je zadalžil, da vodi ves nadaljnji postopek pri objavi razpisa, posvetovanjih in drugem delu.

3. Sprejel je sklep o pripravi predloga za imenovanje gasilske desetine ter za nakup vse potrebne opreme.

Nič nas ni presenetilo

V akcijo »Nič nas ne sme presenetiti«, ki je bila v soboto, 29. septembra, se je vključila tudi temeljna organizacija »Tomaž Godec« iz Bohinjske Bistrice. V svojem vrhuncu je akcija potrdila predvidevanja: bila je uspešna preizkušnja za naš kolektiv v primeru potresa ali požara, razkrila pa je tudi nekatere pomanjkljivosti in slabosti, ki bodo morale biti v kratkem odpravljene.

Akcijo, ki jo je vodil odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito skupaj s štabom civilne zaščite v tovarni, pod vodstvom predsednika Repe Jakoba, dipl. ing., je sporočilo alarmno znamenje sirene, ki je naznanjala potres. Nekaj minut po osmi uri se je zbral štab in takoj odredil posameznim oddelkom civilne zaščite delo, ki naj bo kar najhitreje opravljeno in odpravljene posledice potresa, s čemer naj bi delo v tovarni čim prej nemoteno nadaljevali.

V akcijo so bili vključeni vsi oddelki civilne zaščite in sicer: oddelk za požarno varnost, oddelk prve pomoči, oddelk re-

ševanja, oddelk za vzdrževanje reda, oddelk za obveščanje in seveda kurirska služba. Veliko pa je doprinesel k uspehi akciji tudi odbor za družbeno samozaščito. Sodelovalo je preko 120 članov kolektiva.

Akcija NNNP 79 je imela v naši tovarni dvojni pomen. Vključiti se v slovensko akcijo, drugi namen pa je bistveno važnejši za naš kolektiv, ali smo resnično pripravljeni, če nas preseneti požar, potres ali kakršnakoli druga elementarna ali vojna nesreča. Vsi sodelujoči so dokazali, da so dobro pripravljeni, so pripravljene zavestno in nesebično na pomoč, pokazali so veliko znanja in zavzetosti. Pokazale so se le morebitne slabosti, ki pa sedaj niso vplivale toliko na uspešnost akcije, ampak bi bilo težje, če resnično pride do katastrofe, opremljenost posameznih oddelkov ni primerna oz. pomanjkljiva, nekateri oddelki imajo zastarelo ali izrabljeno opremo. Ker je v akciji sodelovalo tudi prostovoljno ga-

silsko društvo v tovarni, se je pokazalo, da bi bilo potrebno nabaviti nekaj novih cevi, lestev in drugega gasilnega orodja. Gasilce prostovoljnega društva je pohvaliti še posebej, kajti vajo so izvedli brez napak in kar je najpomembnejše, hitro. Seveda je to mogoče doseči le z vajami, saj imajo gasilci vsako leto veliko vaj in svojo veščnost so pokazali že večkrat na raznih tekmovanjih, ko so osvajali prva ali eno izmed prvih mest.

Akcija je obsegala reševanje imovine in ljudi iz potresnih ruševin, ki jih je kasneje zajel še požar v obratu pohištvu. Zaradi hitre intervencije enote za reševanje je bilo pet delavcev, ki so bili zasuti v ruševinah in izpostavljenih velikemu požaru pravočasno rešenih. Ekipa prve pomoči jih je hitro oskrbela in transportirala v bolnišnico. Ob potresu je zmanjkalo v vodovodu vode, ker je bil poškodovan vodovod, pa so gasilske enote hitro pričele gasiti požar z motornimi brizgalnami iz bazena. V nekaj urah je bil požar poga-

šen, imovina rešena. Vso akcijo so čuvali redarji, da niso bile ostale enote motene pri reševanju. Za varnost tovarne pa so ves čas skrbeli člani narodne zaščite, ki je tudi zalotila nepredvidenega tatu in ga izročila štabu.

Vsekakor je bila vaja videti kot da se vse skupaj dogaja resnično. Vsi so jemali vajo tako, kot bi bilo šlo zares. Vse je bilo izvedeno brez panike, štab je odigral prav tako dobro svoje delo pri organizaciji akcije, o čemer je bil pohvaljen od strani opazovalcev, ki so bili prisotni pri izvajanju akcije.

Akcija NNNP je zaključena, ugotovili smo, da nas ni nič presenetilo, toda ali bo pri tem ostalo. Vsekakor ne, delati je potrebno na varnosti in izurjenosti še naprej, izpopolnjevanje znanje, vključevati v posamezne enote nove moči, organizirati predavanja za celotni kolektiv in se pripravljati na nove akcije, pa čeprav le na vaje. Lahko pa bo enkrat šlo zares in takrat nas gotovo ne bo nič presenetilo.

ZJ

Pobuda tov. Tita na 8. kongresu ZSJ

Krepitev kolektivnega dela ter odgovornost v Zvezi sindikatov Slovenije

IV.

Eden bistvenih pogojev za uspešno uresničevanje družbene vloge zveze sindikatov, zlasti pa za krepitev demokratičnih odnosov in načela kolektivne odgovornosti je načrtna in razredno opredeljena politika kadrovanja v vse organe oziroma vodstva zveze sindikatov in sindikatov. Takšna kadrovska politika je v osnovi opredeljena že v sklepih 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, v družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji, katerega podpisnik je tudi zveza sindikatov, in v drugih pomembnih družbenih dokumentih. Zdaj gre za to, da ta stališča dosledneje uveljavimo v praksi in s tem odpravimo dosedanje pomanjkljivosti v

kadrovske politiki nasploh, posebej pa v sindikatih.

V prizadevanjih za uresničitev pobude tovariša Tita na 8. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije o krepitvi demokratičnosti ter kolektivni odgovornosti in vodenju v organih zveze sindikatov, se poleg drugega zavzemamo zlasti za uveljavljanje naslednjih stališč:

1.

Prizadevati si moramo za nadaljnje podružbljanje političnega delovanja v zvezi sindikatov tako z uveljavljanjem demokratičnih odnosov in kolektivne odgovornosti v delovanju organov zveze sindikatov in sindikatov, kot tudi z doslednejšim uveljavljanjem načela zamenljivosti vseh vodilnih sindikalnih kadrov

ter z vračanjem profesionalnih kadrov po izteku mandata v organizacije združenega dela oziroma v njihovo poklicno delo. Pri tem ocenjujemo, da sedanje število voljenih profesionalnih kadrov v organih Zveze sindikatov v Sloveniji ustreza sedanjim potrebam uspešnega sindikalnega delovanja in da ga zato za določeno obdobje ne bi kazalo niti zmanjševati niti povečevati. Prizadevati pa si moramo, da se izboljša sestava, učinkovitost dela in s tem tudi družbeni ugled teh kadrov. Pri tem se moramo boriti zlasti proti dveh škodljivim težnjam: prvič, proti resničnim primerom profesionalizacije politike, ko si posamezniki prilaščajo pravico samovoljno oblikovati politiko in odločati v imenu sindikalnih organov, in drugič, proti poskusom družbenega razrednotenja vsakega profesionalnega političnega dela kot nepotrebne ali celo škodljivega.

2.

Za nadaljnjo demokratizacijo odnosov ter krepitev kolektivne odgovornosti in vodenja v organizacijah in organih zveze sindikatov je pomembno tudi uveljavljanje enoletnega mandata predsednika. Pri uveljavljanju tega načela pa moramo izhajati iz zelo različnega položaja, kadrovske sestave in metod delovanja organov zveze sindikatov in sindikatov na posameznih ravneh njihove organiziranosti — od osnovne organizacije do občine, medobčinskega območja, republike in federacije. Prav tako moramo zagotoviti takšno kadrovske zasedbe, organiziranost in metode delovanja posameznih organov zveze sindikatov in njihovih izvršilnih teles, da bo zagotovljena nujno potrebna kontinuiteta v njihovem delovanju in da ob poudarjanju kolektivne odgovornosti ne bo oslABLJENA tudi osebna odgovornost posameznikov za uspešno opravljanje njihovih nalog. Prav tako je potrebna uskladitev stališč o organiziranosti in metodah delovanja zveze sindikatov na vseh ravneh njihove organiziranosti z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti pa z zvezo komunistov in s socialistično zvezo delovnih ljudi. Vse to pa terja zelo temeljite priprave in daljši čas za celotno izvedbo tega načela. Zato je potrebno, da do konference Zveze sindikatov Slovenije, ki je med dvema kongresoma pristojna za spremembe statuta in druge najpomembnejše odločitve, ki zadevajo delovanje zveze sindikatov, zadevo temeljito obravnavamo in tudi o tem vprašanju sprejmemo na konferenci konkretno usmeritev.

V.

1. Republiški svet ZSS zadoljuje vse osnovne organizacije zveze sindikatov in vse organe ZSS, da v pripravah na konferenco ZSS in v duhu pobude tovariša Tita proučijo celotno gradivo, zlasti pa vsebinsko in oblike svojega delovanja. Javna razprava v sindikalnih organizacijah mora opozoriti tudi na druga aktualna vprašanja organiziranosti in delovanja zveze sindikatov, ki niso zajeta v tem gradivu. Bistveni cilj teh prizadevanj je zagotoviti čim širše in učinkovito delovanje celotnega članstva in vseh organizacij ZSS v prizadevanjih za krepitev družbenoekonomskega položaja delavca in oblasti delavskega razreda ter za uspešen materialni in kulturni napredek celotne družbe.

Republiški svet ZSS zavezuje vse osnovne organizacije zveze sindikatov in organe ZSS, da razvijejo takšne oblike in metode svojega delovanja, ki bodo omogočile aktivnost vsakega člana ZSS in vsakega izvoljenega člana organov ZSS. V zvezi s to nalogo je potrebno:

a) v osnovnih organizacijah oceniti, ali pri sprejemanju odločitev osnovne organizacije sodeluje večina članov: kako člani izražajo svoje neposredne interese (Nadaljevanje na 4. strani)

Hitro in učinkovito pomoč ranjencu je nudila članica enote prve pomoči foto Žitnik

Krepitev kolektivnega ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

rese in se dogovarjajo o skupnih interesih upoštevajo pri tem razredno vlogo zveze sindikatov, in kako poteka proces odločanja, in osnovnih organizacijah; kakšna je vloga sindikalnih skupin; kako so člani osnovnih organizacij povezani z izvršnim odborom osnovne organizacije in obratno; ali člani izvršnega odbora osnovne organizacije dobro opravljajo svoje zadolžitve v odboru; kako ocenjujejo člani zveze sindikatov povezavo osnovne organizacije z drugimi organi ZSS;

b) v konferencah zveze sindikatov v delovnih organizacijah in koordinacijskih odborih sindikata v SOZD analizirati metode in oblike delovanja teh organov. Posebej je potrebno proučiti, ali konference in koordinacijski odbori ne prevzemajo funkcije osnovne organizacije in ne predstavljajo nadomestila za njeno aktivnost; prav tako je potrebno oceniti tudi primere, ko konference in koordinacijski odbori ne opravljajo tistih funkcij, ki jih morajo ti organi opravljati zaradi potrebe po aktivnosti zveze sindikatov pri pripravi na odločitve samoupravnih organov na ravni DO in SOZD;

c) v občinskih organizacijah ZSS proučiti svojo aktivnost pri povezovanju z osnovnimi organizacijami zveze sindikatov, način oblikovanja sklepov in način odločanja na sejah, javnost dela občinskega sveta in njegovih organov, aktivnost organov sindikatov dejavnosti in njihovo organiziranost v občini, uresničevanje funkcije člana občinskega sveta ZSS in člana njegovega predsedstva ter uresničevanje vloge profesionalnih delavcev v občinskem svetu pri krepitvi demokratičnosti;

d) v medobčinskih svetih ZSS organizirati razprave zlasti o vsebini koordinacije programov in akcij občinskih svetov na območju medobčinskega sveta kot tudi zunaj tega območja;

e) v RS ZSS še nadalje krepiti tiste metode in oblike dela, ki

bodo omogočile čim bolj množično sodelovanje članov in organov ZSS pri odločanju v republiškem svetu; analizirati aktivnosti članov RS ZSS in njegovega predsedstva ter sekretariata; zagotoviti takšno delo odborov, komisij in svetov pri RS ZSS, ki bodo pri oblikovanju stališč in akcij ZSS upoštevali interese članov ZSS v občinskih organizacijah ZS in sindikatih dejavnosti;

f) v sindikatih dejavnosti doslednje uresničevati statutarno načelo o oblikah in metodah dela sindikatov. Zato je potrebno oceniti, ali je aktivnost posameznega sindikata organizirana tako, da prihajajo do veljave avtentični interesi delavcev posameznih dejavnosti, in v kolikšni meri gre še vedno za forumsko delo.

2. Pri pripravi programov dela v ZSS je potrebno doseči največjo možno sodelovanje članov zveze sindikatov. Programi dela morajo zato nastajati po temeljitih javnih razpravah in tako omogočiti, da bodo v njih zajete vse tiste zamisli in interese, ki so objektivni odraz težnj delovnih ljudi — članov zveze sindikatov. Program dela in njegovo uresničevanje mora zato postati eno od glavnih sredstev tudi pri uresničevanju načela demokratizacije v ZSS. Prav tako bo ocena uresničevanja programov dela in kontrola dogovorov zagotovila krepitev odgovornosti in s tem tudi večjo učinkovitost dela v ZSS, kar je sestavni del prizadevanj za demokratizacijo politike v družbi.

3. Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije zavezuje vse osnovne organizacije zveze sindikatov občinske organizacije in sindikata dejavnosti ter organe v Zvezi sindikatov Slovenije, da razpravljajo o uresničevanju pobude tovariša Tita, izrečene na 8. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije in da ocenijo, kaj je potrebno storiti za njeno uresničevanje.

jales pokrivajo celotno področje ZDA. Organizacija in vodenje proizvodnje in poslovanje je tudi v tem podjetju tesno vezana na računalnik.

V okolici High Point smo si ogledali tudi proizvodnjo lakov in lužil, kjer smo v njihovi proizvodnji in laboratorijih videli, da je še vedno velik poudarek na uporabi nitro lakov, tiskanje površin-emitacija, emitacija starega hrastovega pohištva itd.

Potovanje smo nadaljevali v Minneapolis, kjer smo si v bližnjem mestecu Bayport ogledali sigurno največjo tovarno oken v ZDA in verjetno tudi največjo na svetu, tj. tovarno oken Andersen, ki jo je l. 1904 ustanovil danski emigrant Hans I. Andersen. Danes je to tovarna, ki ima 200.000 m² pokrite površine z letno proizvodnjo 3,5 mil. oken in 137.000 balkonskih vrat. Zaposluje 2800 delavcev, od tega pa ima le 200 pisarniškega osebja. Za to proizvodnjo porabijo 240.000 kub. metrov žaganega lesa, ki ga kupujejo osušenega na 12% vlage, del te količine pa dobijo že v obliki elementov oken.

Vsa proizvodnja je vodena preko računalnika. Glavni poudarek je na krojenju lesa, dolžinskem in širinskem lepljenju. To jim omogoča 82% izkoristek žaganega lesa. Vsa proizvodnja je dobro mehanizirana, obdelava na robustnih in točnih strojih z velikimi kapacitetami, s poudarkom na dobro pripravljem orodju, ki je enostavnejše od evropskih. Kvaliteta obdelave je taka ob strogi kontroli vlage

lesa, ki mora biti 12%, da je brušenje profilov nepotrebno. Točnost izdelave elementov oken se kontrolira s kovinskimi kalibri. Elementi oken se prvišinsko obdelajo pred sestavljanjem in sicer elektrostatično. Sestavljanje okvirjev oken je brez lepljenja ob istočasnem vlaganju termo izolacijskega stekla in vijačenjem. Okovje je enostavnejše od nam poznanih ter tudi celotni asortiman oken majhen, ob dobri tipizaciji posameznih elementov. Od celotne proizvodnje izdelajo 15% v naravni barvi, 85% pa s pokrovnim lakom ter plastificiranjem. To je le nekaj značilnosti te velike tovarne oken, s podrobnejšim opisovanjem bi bil preobsežen.

Poleg lesnih tovarn smo si v bližini Minneapolisa ogledali dve tovarni strojne opreme in sicer tovarno Merren Johnson, ki izdeluje vse vrste krožnih žag do obrezovalk z velikimi kapacitetami in tovarno Abrasive energiering manufacturing (AEM), ki izdeluje brusilke za lesno in kovinsko industrijo. Značilno za obe tovarni je, da izdelujeta vse elemente strojev sami, celo elektromotorje, le navitje izdelajo kooperanti. Celotna proizvodnja je računalniško vodena, dnevno se vodijo stroški izdelave posameznega stroja in se lahko v vsakem času ugotovi, v kateri fazi izdelave je stroj ter seveda tudi zelo natančni rok končne izdelave. Vsi stroji so zelo robustni, kar daje točnost obdelave in dolge roke obratovanja z minimalnimi stroški vzdrževanja. Stroje izdelujejo serijsko na zalogo, pretežno pa po naročilu in se prilagodijo potrebam uporabnikov odnosno kupcev glede izvedbe stroja, električne opreme in dodatne opreme.

Naj na koncu zaključim, da je strokovna ekskurzija dobro uspela in smo bili vsi udeleženci zelo zadovoljni z organizacijo, kar je zasluga DIT-a lesarstva in agencije Putnik iz Ljubljane. Pridobili smo nove izkušnje, ki nam bodo v pomoč pri vsakdanjem delu v naših delovnih organizacijah.

Jakob Repe

Kje je ventilacija?

Minilo je že precej časa od takrat, ko smo se zadnjikrat oglašili v našem časopisu. Sedaj se oglašamo zopet in je najbolje, da takoj preidemo k stvari.

Kakor vemo, nas včasih obišče sanitarna inšpekcija. Letos nas je obiskala že v začetku leta, v mesecu februarju. Poleg drugega si je ogledala tudi vso okrepčevalnico — od shrambe, kuhinje, jedilnice in sanitarij in ugotovila, da je nujno potrebno urediti ventilacijo in pobeliti vse prostore. S tem je bil potem seznanjen tudi kuhinjski odbor, na katerem smo zvedeli, da je bilo to že planirano v začetku leta. Zmenili smo se, da se mora to čimprej urediti. Toda sedaj je že mesec september.

O naši ventilaciji pa ne duha ne sluha. Nekaj časa smo se spraševali za to odgovornega, toda ostalo je le pri večnih obljubah. Mogoče pa je za to treba vložiti pismeno prošnjo.

Toda mi smo ugotovili, da se ta problem lahko reši na bolj enostaven način. Nič lažjega kot zavrteti telefon in klicati na pomoč sanitarno inšpekcijo in naš problem bo gotovo rešen. Ali veste kaj? Če bi bilo treba pri nas postaviti kakšno nepotrebno ograjo, bi bilo to storjeno v teku enega meseca; kar pa je res nujno potrebno, pa prosimo iz meseca v mesec.

Kuharice
TO Tomaž Godec

Oddelek B4 podbojev
Rogljčenje podbojev na stroju Gabbiani

Bohinjski gasilci na tekmovanju

Občinska gasilska zveza iz Kranja je v nedeljo, 23. 9. 1979 na športnem igrišču v Stražišču pri Kranju organizirala področno tekmovanje gorenjskih gasilskih društev. Prireditev je bila posvečena letošnjim jubilejem 100-letnice gasilstva v Kranju in je sodila v akcijo Nič nas ne sme presenetiti.

Na stražiškem stadionu se je zbralo 48 ekip, najuspešnejših na letošnjih občinskih tekmovanjih. Prijavilo se jih je sicer 66, vendar je bilo krivo slabo vreme, da vse ekipe niso prišle.

Kljub temu je na tekmovanju sodelovalo skoraj 500 gasilk in gasilcev, ki so se pomerili v vajah s hidrantom, z vedrovko, z motorno brizgalno in v štafetah z ovirami. Tekmovale so ekipe pionirjev in pionirk A in B, mladincev in mladink, članov in članic iz krajevnih in industrijskih gasilskih društev na Gorenjskem.

Med pionirji A je zmagalo gasilsko društvo Nomenj s 175 točkami. V skupini B pionirjev — Begunje 251,7 pred Bledom 236,5 točkami. Med pionirkami B pa so zmagale Leščanke z 213,7 točke pred Gorjankami 183,5 točke. V skupini mladincev je zmagalo gasilsko društvo Gorje s 476 točkami.

Med industrijskimi društvi so v A skupini zmagale članice LIP-Bled Rečica s 617,1 točke pred Savo iz Kranja 600 točkami. Med člani je v konkurenci industrijskih gasilskih društev zmagala Veriga iz Lesc s 834 točkami pred ekipo »TOMAŽA GODCA« LIP-Bled Boh. Bistrica 828 točk, med krajevnimi gasilskimi društvi, ta skupina je bila tudi najštevilnejša, pa so zmagali Begunje 845 točk, Smokuč 840 in Česnjica v Bohinju 798 točk.

Lahko se pohvalimo, da ima LIP-Bled dobre mlade članice in člane v gasilskih vrstah.

Branko Sodja

Potovanje v ZDA

Društvo inženirjev in tehnikov lesarstva Ljubljana je organiziralo enotedensko strokovno ekskurzijo v ZDA. Namen ekskurzije je bil ogled nekaterih sestavljalnic pohištva, proizvodnje pohištva ter stavbnega pohištva, proizvodnje lužil in lakov, proizvodnje strojne opreme za lesno industrijo s poudarkom na organizaciji ter vodenju proizvodnje in poslovanja.

Prvi obisk smo začeli v Slovenijalesovi sestavljalnici pohištva v Cliftonu, ki je le nekaj deset kilometrov oddaljena od New Yorka. Poleg te sestavljalnice ima Slovenijales še tri in skupno zaposlujejo 185 delavcev, ki so naši in ameriški državljani. Prodajno pokrivajo celotno področje ZDA in imajo v ta namen še 65 potnikov (trgovskih), ki pa so vezani izključno na prodajno potovanje.

Sestavljalnica v Cliftonu je nova in zelo dobro organizirana. Sestavljanje pohištva poteka na montažnem traku, na osnovi dobro pripravljene delitve dela, sinhronizacije dela in s primernimi napravami ter pripomočki za doseganje dobrih učinkov dela. V tej sestavljalnici sestavljajo pohištvo domačih proizvajalcev in med drugimi tudi mize odnosno podnožja iz obrata pohištva naše TO. Z našimi podnožji so zadovoljni in nimajo nobenih pripomb. Za naslednje leto predvidevajo potrebo po 18.000 do 20.000 podnožij in ponovno prodajo pogradov v količini 10.000 kosov brez stranic po cenah, ki jih dosegamo na francoskem tržišču.

Delovni čas imajo od 9. do 17. ure z eno urno prekinitvijo dela ob 12. uri, ki pa seveda ni plačana. Bruto zaslužek je od 3,5 do 6 dolarjev na uro.

Organizacija vodenja in poslovanja je tesno vezana na avtomatsko obdelavo in imajo svoj računalnik, ki jim je nepogrešljivi pripomoček obdelave nabeve do prodaje s posebnim podarkom na obdelavi kupcev, predvsem s stališča kupčevih finančnih sposobnosti.

Iz New Yorka smo se preselili v severno Carolino v prijetno mesto High Point na ogled sestavljalnic pohištva podjetja U. S. Furniture Industries, ki ima tesno povezavo z Lesnino iz Ljubljane. Omenjeno podjetje ima poleg sestavljalnic tudi lastno proizvodnjo pohištva, med drugim tudi kovinskega, ki ga dopolnjuje z lesnimi deli in raznimi tapetniškimi dopolnitvami. V središču mesta High Point imajo lepo opremljen razstavni salon vseh garnitur. Asortiman je zelo širok in omogoča dobro izbiro za zahtevne in finančno močnejše kupce do manj zahtevnega in tudi finančno šibkejšega kupca. Vsako leto organizirajo tudi razstave pohištva, na kateri predstavijo nove modele ter na osnovi zbranih prednaročil sprovedejo proizvodnjo, če je količina prednaročil interesantna, kar je osnovna ocena novega izdelka. Sestavljalnice pohištva so za razliko od sestavljalnic v Cliftonu starejše in tudi nekoliko slabše organizirane, kar velja tudi za proizvodnjo pohištva. Odpirajo pa nove in s prodajo prav tako kot Sloveni-

Skupščina republiške skupnosti za ceste S.R. Slovenije
ob zaključku akcije javnega posejila za novogradnje, re-
konstrukcije in modernizacije javnih cest v Socialistični
republiki Sloveniji, ki je bila v času od leta 1975 do 1978,

podeljuje **priznanje**

Lip-u
BLED

za posebno aktivnost in prizadevnost ter vlozene napore
pri političnih, organizacijskih, družbenoekonomskih in
drugih opravilih pri izvajanju nalog za izvedbo prvega
slovenskega javnega posejila za hitrejše posodabljanje jav-
nih cest v Socialistični republiki Sloveniji

V Ljubljani 19. 12. 1978

Predsednik skupščine

Viktor Leitl
M

Za uspešno izvedeno akcijo pri vpisovanju posojila v naši DO za hitrejše posodabljanje javnih cest v naši republiki smo prejeli od Skupščine republiške skupnosti za ceste SR Slovenije priznanje.

Pri vpisu posojila se je ponovno izkazala globoka zavest za krepitev razvoja naše republike, vseh naših delavcev, naših samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, zato je to priznanje, priznanje vsemu našemu kolektivu.

Piknik uredniškega odbora

Bil je izredno lep septembrski dan, gore so nam bile kot na dlani, ko smo se člani uredniškega odbora odpravljali na piknik. Namejnjeni smo bili v Radovno. Ko smo se vozili po tej lepi dolini, smo bili zares očarani. Žive jesenske barve, ki so se že vpletle v »lase« narave, so jo še polepšale.

Ustavili smo se na travniku, ki je bil že dalj časa pokoščen in ob seniku pripravili vse za prijetno popoldne. Delo smo si razdelili, tako da smo že kaj kmalu lahko okusili svoje »izdelke«. Po kaloričnih čevapčičih se je bilo potrebno malo odpočiti, za tem pa je bila na vrsti zelo težavna in zahtevna nogometna tekma, saj je na sodelujočih zapustila precej podplutb, prask in pretresov. Igralci so bili razdeljeni v dva tabora, vendar bi jih med sabo težko ločili po imenu, saj so tako v enem kot drugem taboru igrala dekleta in fantje, matere in očetje. Edino ime, ki bi bilo še najbolj opravičljivo in za gledalce razumljivo, bi bilo: slabi in dobri. To ime tabarov bi opravičilo tudi rezultati.

Po tej naporni tekmi pa smo se morali podkrepiti s kozarcem dobre kapljice, pa tudi počitek nam ni škodoval. Med tem časom sta se nam pridružila še dva člana in tekmo je bilo potrebno ponoviti. Še vedno je ostalo pri SLABIH in DOBRIH, le število podplutb in ostalih neprijetnosti se je povečalo.

Zdaj smo bili pa že tako izčrpani, da nam niti dobra kapljica ni več zadostovala, pač pa smo morali ponovno zakuriti in si speči nekaj za pod zob.

Nogometnih tekem je bilo za ta dan dovolj, saj si večjih posledic nismo smeli privoščiti, zato pa smo se

Mladinska akcija v TO Mojstrana

V mesecu septembru je aktiv ZSMS v TO Mojstrana organiziral prostovoljno delovno akcijo. Napravili smo izkop za kanalizacijo v dolžini 50 m. Kanalizacija je potrebna zaradi prevelikega dotoka meteornih voda, ker je že večkrat ogrožala samo delavnico.

Posebno velike težave so bile v spomladanskem času, ko se je topil sneg pa ni imel nobenega odtoka.

Pobudnik te akcije je bil tov. Troha Ivica, predsednik mladine. Ivica ni samo dober organizator, ampak tudi delavec in

športnik. Vrsto nalog, ki mu je bilo danih, redno izvrši v določenem času in kot odličen delavec ima velik vpliv med ostalimi sodelavci.

Ta akcija je lahko samo primer, kako je mlajša generacija pripravljena prostovoljno pomagati in reševati probleme.

Marsikateri so mnenja, da mladi niso zainteresirani za delo, vendar s pravilnim pristopom in komuniciranjem lahko dosežemo dobre rezultate, ki so v prid vsem.

Noč

Mladinci so zavzeto in vestno opravili delo

foto Noč

preusmerili k plesnim in končno še k pevskim vajah.

Mrak se je že spuščal na zemljo mi pa smo še vedno peli in plesali. Šele okoli osmih je nekdo spomnil, da ima ta večer še »ta prave« pevske vaje in da bo tre-

ba domov. Če se tega ne bi spomnil, bi gotovo ostali še pozno v noč, saj je bil večer izredno lep in topel. Toda kljub temu, da smo morali »tako zgodaj« domov, nam bo ostal piknik v lepem spominu.

Anton Repe

Praznik folklorne skupine iz Bohinjske Bistrice

V mesecu oktobru praznuje svoj srebrni jubilej, 25-letnico delovanja Folklorna skupina Bohinj, Boh. Bistrica. Folklorno skupino vodi Stanko Hodnik, zaposlen v TO Tomaž Godec.

Če ne bi folklorne skupine družila ljubezen do gorenjskih plesov, pa želja, da pri starih ljudeh odkrijejo še kaj novega in ne nazadnje tudi želja, da se zavrtijo pred tistimi, ki imajo radi folkloro ali pa včasih še z zaupanjem gledajo na pisane gorenjske noše, ki jih je vse manj, prav gotovo ne bi prebili toliko časa na vajah in nastopih doma in na tujem. Kadar ljudje zaploskajo Suštarski, pa Pekovski, ki je doma iz blejskega konca, in tisti pravi gorenjski Potrkani, se folkloristom ne zdi

škoda niti minute, ki so jo prebili na vajah.

Posebno doživetje so gostovanja. Nastopali so že v Beljaku, v Essnu, v Franciji, Münchenu, na balkanskem festivalu v Ohridu. Veliko nastopov pa imajo doma, na raznih prireditvah: Kmečki ohceti, Kravjem balu, letos so nastopili tudi na Bledu na veslaškem prvenstvu. V najlepšem spominu pa jim bo ostal letošnji prvi maj, ko so nastopili pred tov. Titom na proslavi v Boh. Bistrici.

V folklorni skupini Bohinj je včlanjenih tudi nekaj naših delavcev iz TO Tomaž Godec. V naslednji številki Glasila vam jih bomo ob priliki praznovanja 25-letnice obstoja predstavili v sliki in besedi.

Branko Sodja

Nafta — svetovni vir energije

Vsak dan veliko govorimo o naftni krizi in podražitvah. Nafta je zelo pomembna surovina. Vsaka podražitev sproži vrsto podražitev drugim izdelkom (plastične mase, tekstil itd.). Tako se kaže njen velik vpliv na vseh področjih.

V zadnjih poletnih podražitvah je bila prizadeta tudi naša država. Čudimo se, cena bencina nenehno raste. Toda avtomobilov je vedno več. Avto je v tej moderni dobi nepogrešljiv pripomoček v tekmi s časom.

Naftno pomanjkanje je v zadnjem času prizadelo vse dele sveta. Najbolj občutijo takšne

spremembe dežele v razvoju, posebno pa tiste, katere same nimajo nafte. Tudi bogate dežele je prizadela naftna kriza, vendar le-te dražijo svoje izdelke. Težko je reči, ali se bo kriza umaknila in ali bo kdaj konec širjenju inflacije. Vsekakor pa bo potrebno odkriti novo energijo, kajti naftni vek ne more trajati še in še v prihodnosti. Temeljito bomo morali raziskovati in tudi poiskati nove vire energije in to dovolj zgodaj, da ne bo že prepozno.

Iz Rodne grude
Vesna

zanimivosti

8. Svetovno veslaško prvenstvo — BLED 1979

Naša letošnja največja športna manifestacija je za nami. Od 29. avgusta, ko so fanfare zaznale otvoritev 8. svetovnega veslaškega prvenstva, pa do 9. septembra je bil Bled po trinajstih letih ponovno gostitelj več kot 1500 veslačev iz 33 držav, ki so se pomerili med seboj. Glede na to, da je bila to tudi v svetovnem merilu doslej največja veslaška prireditve, mislim, da bo prav, če se enkrat preletimo športne dogodke, ki so se odvijali na Bledu celih 14 dni.

Pokrovitelj prvenstva je bil predsednik republike Josip Broz Tito. Njegov odposlanec Stane Markič, član predsedstva SR Slovenije pa je bil tisti, ki je odprl šampionat. Z izjemo svetovnega veslaškega šampionata v Amsterdamu, pred dvema letoma, ko so skupaj poleg elitnih veslačev tekmovali še lahki veslači, se je na Bledu prvič v zgodovini veslaškega športa zgodilo, da so bila hkrati na sporedu kar tri prvenstva — za ženske, lahke veslače in elitne veslače. Doslej so takšna tekmovanja potekala ločeno. Vzrok za to je treba iskati najbrž v organizacijski prezahtevnosti takšne kompleksne prireditve, ki zahteva seveda tudi velika finančna sredstva. Kljub vsemu, vse to za naše organizatorje ni bila ovira, da ne bi tako odgovornega dela tudi odlično izpeljali.

Takšne športne manifestacije pa nimajo samo namen samega tekmovanja, ampak tudi določeno turistično propagando za kraj, kjer se prvenstvo odvija. Razen tega pomenijo tudi podporo in spodbudo za nadaljnji razvoj športne dejavnosti. Ne nazadnje pa ne smemo pozabiti, da je takšna športna prireditve srečanje mladih ljudi z vsega sveta, ki jim športna srečanja dajejo možnost in priložnost zblizevanja in seznanjanja. Tudi takšne športne manifestacije so zblizevanje med narodi, ne glede kateremu sistemu pripadajo in predstavljajo določen doprinos k miru v svetu. To pa je tudi eden od glavnih ciljev, ki jih vodi Jugoslavija v svojem prizadevanju za mirno sožitje med narodi.

Lahki veslači so bili tisti, ki so tekmovali v prvem delu svetovnega prvenstva in to v štirih disciplinah: osmercu, skifu, četvercu brez krmarja in dvojnem dvojcu. Za tiste, ki niste najbolj doma v veslaškem športu, naj omenim od kod ime »lahki veslači«. Njihovo ime je povezano s telesno težo. In sicer velja pravilo, da je lahko največja dovoljena teža posameznih članov ekipe 70 kg oz. 72,5 kg pri skifu. Zato veslače pred tekmovanjem vedno tudi tehtajo. Toliko o tem. Sicer pa je domovina lahkih veslačev Kanada, ki je bila tudi pobudnica vključitve te kategorije v mednarodni veslaški spored.

Lahki veslači so zastopali 19 držav, dočim so ženske, ki so tudi nastopile v prvem tednu prvenstva, bile zastopane iz 21 držav. Z drugimi besedami povedano je bilo med lahкими veslači zastopano 176 veslačev z 51 čolni, med tem, ko je ženski del prvenstva zastopalo 279 veslačic s skupno 80 čolni. V obeh kategorijah je bil največji odziv med enojci, saj je štartalo kar 15 enojcev lahkih veslačev in 18 skifistk.

Tekmovanje je potekalo s predtekmovanjem po skupinah. Tako je zmagovalc vsake skupine prišel direktno v polfinale oz. finale, vsi drugi pa so se pomerili v repesajih, ki so pri veslačih nekakšen »popravni izpit«. Tako je prišel tudi iz repesaža prvi in drugi v polfinale oz. finale.

Najbolj ogorčeni boji lahkih veslačev v predtekmovanju so se vodili nedvomno med osmer-

ci, saj je zmaga v predtekmovanju pomenila tudi že vstop v veliki finale. Pri tem so imeli največ moči Španci in Američani. Slednje bi lahko rekli tudi za predtekmovanje v enojcu. Od jugoslovanskih čolnov si je samo četverec brez krmarja zagotovil prostor v polfinalu, pa še to zaradi diskvalifikacije ekipe ZDA.

Istega dne se je pričel tudi uvod v ženski del svetovnega prvenstva. Proga za ženske je bila dolga »samo« 1000 metrov. Kmalu se je pokazala velika premoč vzhodno evropskih držav. Tako ekipa Nemške demokratične republike pri četvercu s krmarjem ni imela prave konkurence. Omeniti velja še Romunke in Bolgarke, ki so prav tako zmagovale v svojih skupinah. Pri osmercu so z atraktivno vožnjo opozorile nase veslačice Sovjetske zveze in ZDA. Pri dvojnih četvercih pa sta že v prvem poskusu dosegli finale ekipe Bolgarije in NDR.

Jugoslavija je imela edino zastopnico v enojcu. Vendar se je Ivetta Volčič morala zadovoljiti le s tretjim mestom oz. je morala v repesaž. Zmage v tej disciplini so se veselile romunske in zahodno nemške skifistke.

V nadaljevanju ženskega dela svetovnega prvenstva se naši predstavnici v repesažu ni posrečilo priveslati v polfinale. Uspešne pa so bile tudi tokrat veslačice ZDA, NDR, SZ, Madžarske in Avstralije.

Repesaž pri moških je bil za Jugoslavijo uspešen. Tako je Grdovič v enojcu zasedel celo prvo mesto. Dočim je naš četverec brez krmarja smatral repesaž bolj kot trening, saj je zaradi že prej omenjene diskvalifikacije ZDA, že prej imel zagotovljen nastop v polfinalu. Iz nadaljnega tekmovanja pa je izpadel naš dvojni dvojec.

Nadaljevanje naših lahkih veslačev pa ni bilo tako, kot je bilo zaželjeno. V polfinalu je bil tako v enojcu Grdovič šele peti, naš četverec brez krmarja iz Izole pa šesti. Tako je ostal veliki finale za naše veslače nedosegljiv. Rezultati polfinalov so pokazali, da so bili spet najboljši veslači: ZDA, ZRN, Norveške in Velike Britanije.

Tudi polfinalni boji veslačic so bili razburljivi, vendar se je nazadnje izteklo tako, da so prav vse svoje čolne spravile v finale ekipe NDR, Romunije in Bolgarije.

V nedeljo 2. septembra se je pričel veliki finale za lahke veslače in ženske. Med lahкими veslači so imeli tako v finalu največ uspeha Američani, saj so osvojili zlato kolajno v enojcu in srebrno kolajno v osmercu, kjer so jih za las prehiteli Španci. V četvercu brez krmarja so osvojili zlato še Angleži pred Nizozemci in Švicarji. Pri dvojnem dvojcu pa je bila z zlatom poplačana še zmaga Norveške, ki je pustila za sabo Nizozemsko in Italijo.

Pri ženskah so imele v finalu največ uspeha Vzhodne Nemke, ki so osvojile kolajne prav v vseh disciplinah. Z njimi so odšle tri zlate in tri srebrne medalje. Tako so bile prve v dvojnem dvojcu pred Bolgarijo in Romunijo, v dvojcu brez krmarja pred Romunijo in Poljsko, in v dvojnem četvercu pred Bolgarijo in Romunijo. V osmercu, kjer je zmagala ekipa Sovjetske zveze, so bile druge pred Američankami. Drugo mesto pa so osvojile v enojcu, kjer so sicer kraljevale Romunke in v četvercu s krmarjem, kjer so bile boljše veslačice Sovjetske zveze. Slednje so poskrbele za senzacijo, saj so imele svojo krmarko v sredini čolna, kar je sicer neobičajno. Izkazalo pa se je za uspešno, ker je bila tako konica čolna, ki odrija vodo manj potopljena in je čoln verjetno lažje odrival vodo.

Tako se je končal v izrednem lepem vremenu, ki ni na srečo zapustil organizatorje do samega konca prvenstva, prvi del veslaške svetovne predstave. Vse pa je bilo že v pričakovanju drugega oz. glavnega dela blejskega šampionata — nastopa elitnih veslačev. Njihov nastop je vendarle, ob vsem spoštovanju lahkih veslačev in žensk, vrhunec takšnih športnih prireditev. V tem drugem delu prvenstva, ki se je pričel 5. septembra je bilo prijavljenih kar 144 čolnov, kar je tudi svojevrsten rekord, ker je na doslej podobnih prireditvah ponavadi štartalo največ okrog 130 čolnov. Kar 509 veslačev je bilo pripravljenih, da se pomerijo med seboj in to v osmih disciplinah. Naša reprezentanca je bila številnejša kot na kateremkoli dosedanem prvenstvu, saj jo je zastopalo kar 30 veslačev.

V predtekmovanju so v vrsti razburljivih bojev pokazali največ moči in znanja čolni NDR. Med drugimi pa sta se uvrstila neposredno v polfinale tudi dva naša čolna — Milorad Stanulov v enojcu in dvojni četverec. Stanulov je zmagal v svoji sicer lahki skupini. Tudi naš dvojni četverec je v svoji skupini prišel prvi na cilj. Ostalih šest naših čolnov se je moralo zadovoljiti z repesaži. Vendar se je le dva od njih posrečilo priveslati v polfinale. To sta bila dvojec s krmarjem in osmerek. Tako smo skupno imeli za polfinale pripravljene štiri čolne.

V uvodnem delu tekmovanja velja omeniti še veslače ZR Nemčije, Velike Britanije, Francije, Nove Zelandije in Švice, ki so se v repesajih prav tako dobro odrezali. Ena od ekip, ki jim je zmanjkalo moči, je bila tudi reprezentanca Egipta, ki je edina zastopala afriško celino. Vendar se ji je poznalo, da so brez prepotrebni mednarodnih izkušenj, saj so jih čolni drugih držav redno puščali zadaj.

Na sobotnem polfinalnem srečanju se našemu skifistu Stanulovu ni posrečilo priti v finale, saj je bil šele četrti. Kot je sam dejal, mu je zmanjkalo moči in priznal premoč tekmovalcev NDR, Sovjetske zveze in Švedske. Pač pa sta imela več športne sreče dvojec s krmarjem, ki je bil prepričljivo tretji in dvojni četverec, ki je osvojil prav tako tretje mesto v svoji skupini.

Pri ostalih državah so v polfinalu najboljše veslali tekmovalci NDR, ki so zmagovali v naslednjih disciplinah: četverec s krmarjem, dvojec brez krmarja, enojcu, dvojcu s krmarjem, četverec brez krmarja, dvojni četverec in osmerek. Nekoliko slabši so bili veslači Sovjetske zveze, ZDA in Bolgarije.

Končno je nAPOčil odločilni dan 9. september. Tega dne naj bi se v velikem finalu 8. svetovnega veslaškega prvenstva odločilo kdo vse bo postal svetovni prvak. Glavni favoriti so bili nedvomno veslači NDR, kar so v teku samega finala tudi potrdili. Ostali so veslaška velesila št. 1, saj so osvojili šest zlatih kolajn in dve bronasti. Zmagali so v četvercu s krmarjem pred Sovjetsko zvezo in Zvezno republiko Nemčijo, v dvojcu brez krmarja, pred Sovjetsko zvezo in Švico, v dvojcu s krmarjem, pred Čehoslovaško in ZDA, v četvercu brez krmarja, pred Čehoslovaško in Veliko Britanijo, v dvojnem četvercu, pred Zvezno republiko Nemčijo in Francijo, in končno še v osmercu, pred Novo Zelandijo in Sovjetsko zvezo. V preostalih dveh disciplinah: enojcu, kjer so zmagali Finci pred Zvezno republiko Nemčijo in dvojnemu dvojcu, kjer so bili prvi Norvežani pred Čehoslovaki, pa so bili tretji, kar je več kakor super-uspeh.

Naši predstavniki so imeli kakor že po navadi rečemo — smolo. To velja zlasti za naš dvojec s krmarjem. Čeprav so slabo štartali so že na polovici proge bili tretji. In ko je že vse kazalo, da bomo osvojili bronasto kolajno, nas je na zadnjem metru prehitel čoln ZDA. Odločalo je samo devet stotink sekunde in kolajna je bila izgubljena. Bili smo četrti. Enako mesto je osvojil naš drugi čoln — dvojni četverec, katerega posadka pa je veslala precej slabše.

V malem finalu, kjer so se veslači borili za 7.—12. mesto, pa so imeli največ uspeha: Čehoslovaki, Američani in Kanadčani.

Vsi ki smo vse te dni spremljali veslaška tekmovanja bodisi doma pri televizorju ali pa neposredno ob jezeru, moramo vsekakor priznati izredno dobro organiziranost samega prvenstva, ki se je izkazalo v številnih pohvalah samih tekmovalcev in vseh tistih, ki smo si šampionat ogledali.

Dobran P. Ribič

Izlet v Djerdap

V petek, 14. septembra smo se zbrali na železniški postaji v Ljubljani, da se z vlakom odpravimo v Beograd. Ob napovedani uri smo z vodičko dobili rezervirane sedeže v vlaku polnim delavcev, ki so se za vikend ali na dopust vračali z dela iz Ljubljane.

Kljub vsemu je čas vožnje potekal kar hitro. Čas vožnje smo si krajšali s kramljanjem, igranjem kart, jedačo in pijačo. Tako marsikateri ni imel časa, da bi si ogledal pokrajino in kraje, mimo katerih je hitel vlak.

Ob prihodu na železniško postajo Beograd nas je pričakal vodič, ki nas je odpeljal v hotel, kjer smo imeli rezervirano večerjo in prenočišče. Tako smo bili že pozni, na žalost ni bilo mogoče dobiti nobene pijače. Tako smo se morali zadovoljiti le z večerjo. Sli smo spat, kajti odhod na ladjo je bil že ob pol šestih.

Ob pol šestih nas je avtobus odpeljal v pristanišče, kjer so nas čakali hidrogliserji. Centurist ima za take izlete tri gli-serje z 68 sedeži in enega s 118 sedeži (ruska izdelava). To so ladje s podvodnimi krili, ki se pri zadostni hitrosti dvignejo iz vode in drsijo samo s krili v vodi. Cel trup ladje pa je skoraj za pol metra nad vodo. Vsako ladjo poganjajo motorji z močjo 1000 konj in hitrostjo več kot 60 km na uro. Na ladji je zaprt salon z okni za razgled in tremi vrstami sedežev po dva, buffet, kjer dobite pijačo in sprehajalni hodnik ob strojnici, kjer pa je prevelik prepih, da bi se lahko zadrževal dalj časa.

Med čakanjem na vkrcanje smo si s pomola ogledali Savo, ki pa ni čisto nič podobna naši. Vzhodno od pristanišča so mostovi, ki povezujejo stari Beograd z novim, novi železobetonski viseči most pa je še v gradnji.

Po vkrcanju na ladjo so kmalu zarohneli motorji in po krajši vožnji se je ladja začela dvigati iz vode in drseti nad njo.

Lepo je gledati ladjo, kako mirno leti nad vodno gladino, ni čutiti valov. Le vibriranje močnih motorjev pretresa ladjo in potnike.

Kmalu smo bili na sotočju Save in Donave. Za nami pa je ostal Beograd in Kalemegdan. Z južne strani se nadaljuje gričevnati svet Srbije z dolinami in ravninami, posejanimi z naselji in vikendi ob obali. Tu so poraščeni griči, ki se proti začetku Đerdapa dvigajo in prehajajo v gore z navpičnimi stenami, obraščenimi z gozdovi.

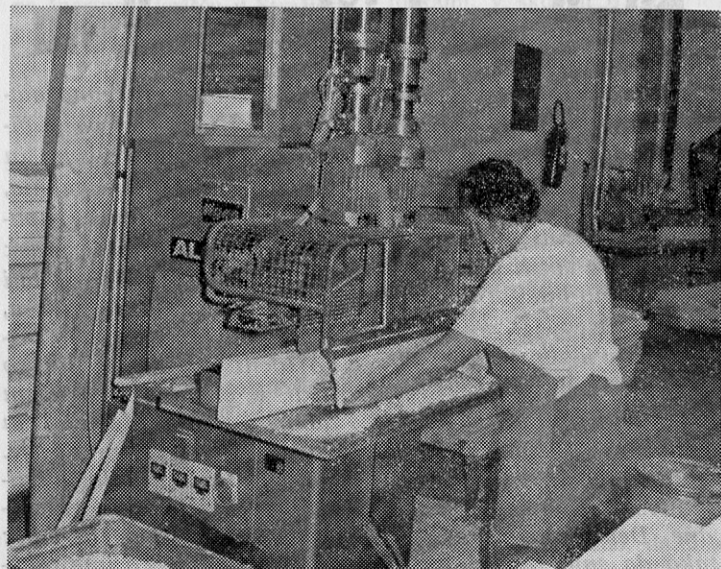
S severne strani pa so v začetku le nasadi topolov, ki kažejo varljiv izgled gričev, čeprav je le ravnina zaščitena z nasipi pred poplavlami. Ko pa se prično griči, že je tu meja z Romunijo, ki počasi stiska Donavo tako, da je v Đerdapu široka tudi okoli 150 m.

Po približno polurni vožnji smo zagledali z desne strani Smederevo s starim trdnjaskim obzidjem in stolpi, železarno in viseči most, preko katerega je napeljan plinovod iz Banata v železarno. Poleg pa je še most, ki povezuje Banat in Srbijo preko Donave.

Kmalu smo bili pri pritoku Velike Morave, ki prinaša v Donavo veliko količino mivke in peska. Tukaj smo videli več plavajočih bagrov, ki kopljejo mivko iz dna Donave in jo nakladajo na šlepe, katere potem vlačilci prevažajo do porabnikov. S tem (ko kopljejo mivko) odstranjujejo nanos in tako skrbijo, da se ne zasujejo plovne poti in akumulacijsko jezero.

Približno na pol poti, to je okoli 110 km od Beograda, se prične obala Donave strmo dvigati, kažejo se stene iz apnenca in tu se prične Đerdap. Z desne strani se na skali pokažejo ruševine gradu Golubac — nekdanji stražar pri vhodu v sotesko.

Na približno 150 km pa je v bregu na novo zgrajen muzej, kamor so prenešene izkopanine lepenskega vira, to je najstarejšega odkritega naselja v Evropi

Oddelek B4 podbojev
Krpanje napak na pokončniku

foto Ažman

izpred 8000 let. Tu je razstavljeno celo naselje z ulicami, hišami, grobnice, večje število umetniških predmetov, orožja in orodja, kar je bilo najdeno pred poplavo, saj se je tu dvignil nivo Donave več kot 20 metrov.

Okoli 20 km pred hidrocentralo je novo postavljena Trajanova tabla iz leta 103, kjer je označen zaključek del na poti ob Donavi in mostu preko Donave 3 km nižje od Kladova, ki je predstavljal enega od največjih objektov antične dobe.

Po prihodu v Tekijo smo se presedli v avtobus in odpeljali do naselja graditeljev hidrocentrale in si tam ogledali film o gradnji.

Po kosilu v Kladovu smo si ogledali hidrocentralo Đerdap. To je velikanski objekt, saj je jez visok 70 m in dolg 1278 m. V sredini so previsna polja, da lahko odteka odvečna voda. Ob obalah pa so ladijske prevodnice za prehod ladij iz jezera nad jezo v strugo pod jezo in obratno. Te prevodnice so dolge po 310 m in široke 34 m, tako da lahko enkrat sprejmejo konvoj, 9 šlepov po 1200 ton in vlačilec. Prevodnica je dvostopenjska, saj je razlika med višino vode (pod jezo in nad njim) 30 m.

Med prevodnico in prelivnimi polji je na vsaki strani strojnica s 6 agregati in močjo 2050 megavati. Preko celega jezusa pelje tudi cesta, kjer je tudi mednarodni prehod.

Jez se nahaja 230 km od Beograda, jezero pa je dolgo 135 km.

Z jezo se je tudi zmanjšal problem rečne plovbe, saj se je čas vožnje ladij skozi Đerdap skrajšal iz 120 na 30 ur.

Po ogledu centrale smo se odpeljali do ladij in nato v Beograd, kjer smo po krajšem postanku in večerji odpeljali z vlakom domov.

Mislil, da ni bilo nikomur žal, da se je udeležil izleta, kljub temu da smo bili večji del časa na vožji.

Branko Bijol

Osnovna organizacija sindikata TO Tomaž Godec Boh. Bistrica je organizirala v aranžmaju TTG Ljubljana izlet v Đerdap. Vseh udeležencev izleta je bilo 33. V petek, 14. 9. 1979 ob 10.40 smo se zbrali pred avtobusno postajo in se odpeljali z avtobusom do Ljubljane. Iz Ljubljane smo se odpeljali z brzovlakom ob 13.40 proti Beogradu. Vožnja z vlakom je bila kar zanimiva, čeprav je trajala z nekaj zamude do 11. ure zvečer. Vlak je bil zelo poln. Prva večja grupa ljudi je izstopila iz vlaka v Zagrebu, Novi Gradiški ter v Vinkovcih. Po prihodu v Beograd nas je že čakal vodič in nas odpeljal v hotel Turist blizu železniške postaje. Po obvezni prijavi v hotelu smo odšli na večerjo. Po večerji nam je vodič objasn timer plan za naslednji dan. Odšli smo takoj spat, ker smo morali drugo jutro vstati že ob pol petih.

Po zajtrku smo se odpeljali z avtobusom ob 5.15 v pristanišče. Tam je že čakalo 5 gliserjev (ruske izdelave). Mi smo se odpeljali ob 6. uri z gliserjem Novi Sad. Proti našemu cilju — Đerdapu smo se vozili približno 3,5 ure. Ko smo se vozili po široki Donavi, nam je vodička razlagala in objasn timer kraje vzdolž reke. Seznanila nas je z vso zgodovino, ki se je odigrala v teh krajih od rimskih časov do turških vpadov do zgodovine 20. stoletja. Tako je vožnja kar hitro minevala mimo Dolnjega Milanovca, Velikega Gradišča itd. Nato smo se peljali še približno 1/2 ure z avtobusi (ker so bile poleg nas tudi druge skupine) do samega Đerdapa. Najprej smo si ogledali film, kako so gradili veliki jez, utrjevali tla, gradili dovozne ceste, stavbe elektrarne, zapornice in ostale objekte. Po tem 20-minutnem filmu smo se zbrali pred vhodom v elektrarno. Pričakali smo posebnega vodiča elektrarne, (vodijo skupine po 30 ljudi), ki nas je vodil ter

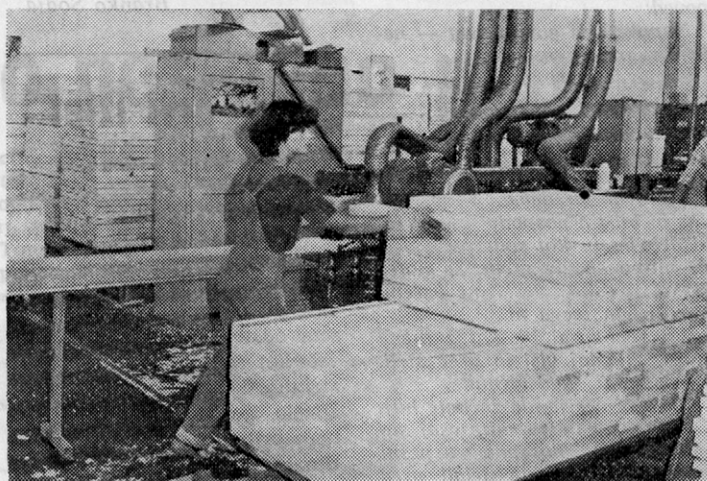
razlagal v telegrafskem stilu. Elektrarna se sestoji iz dveh enakih polovic, t.j. naše in romunske. Vsaka stran ima po 7 turbin. Naša stran ima kanal, kateri spušta ladje. Te potujejo v smeri proti Romuniji. Romunska stran pa ima pretočni kanal, da ladje potujejo iz romunske strani proti Beogradu. Višinska razlika jez—Donava je 34 m. Malokrat sprejme pretočni kanal 10 ladij. Za prehod potrebujejo ladje približno 1/2 ure brez zadrževanja na carini. Zaposlenih je okrog 300 ljudi (samo za naš del elektrarne).

Po enournem ogledu elektrarne smo sedli v avtobus in se od-

peljali do mesta, kjer nas je čakal gliser. Po 3,5urni vožnji smo bili okrog 17. ure popoldne v Beogradu. Zatem smo se vozili z avtobusom po Beogradu, kjer smo ob 19. uri v Domu vojnih invalidov večerjali. Rahlo je deževalo, mi pa smo se sprehodili po beograjskih ulicah. Ob 22.15 smo sedli na vlak. Po deževni nočni vožnji z vlakom smo se vrnili ob 7. uri v Ljubljano. Ob 10. uri smo bili v Bohinju.

Za lep delček v spoznavanju naše domovine smo bogatejši. Videli smo, kako ljudje živijo na vzhodnem delu države.

Janez Stare

Oddelek B4 podbojev
Skobljanje podbojev na stroju Weinig

Pripoved o Srednji Radovni

Leta 1975 se je pri meni oglašil Jože Rekar, ki je bil pri požigu Srednje Radovne takrat v partizanih. Bil je kurir pri okrožnem komiteju jeseniško-bohinjskega področja. Jože, ki je prevzel partizansko ime Stan-ko, je bil doma v Srednji Radovni. Kot domačin je dobro poznal vse terene na tem območju in razmere v rojstni vasi. Vojno je preživel in je logaril blizu Maribora v občini Rače.

Takrat sem v nekem članku zapisal, da so Nemci sežgali prebivalce Radovne v Šetinčevi hiši. Jože mi je že takrat povedal, da so bili skoraj vsi sežgani v Rekarjevi hiši. Jože je izgubil staro mamo, mamo, tri sestre in dva brata. Le njegov oče, ki je takrat drvaril v Krmi ali Kotu, je ostal živ in po tem dogod-

ku ni prišel domov pogledat sedem mesecev. Svoji so pokopani na skupnem partizanskem pokopališču v Gorjah.

Deset dni preden so partizani napadli Nemce na Frčkovem rovtu, je skupina Nemcev udarila po desni strani reke Radovne (ne po cesti), v Srednjo Radovno. Takrat so pretepli prebivalce pri Klemenčku in pri Ložu. Zato je tedanji sekretar okrožnega komiteja jeseniško-bohinjskega odreda Mitja izdal povelje, da je treba preprečiti pretepanje domačinov, ki so pomagali partizanom.

Ko so Nemci prišli septembra 1944. leta po drva, so jih partizani nameravali napasti že na Benkovem rovtu nad Spodnjo Radovno. Vendar so bili o prihodu Nemcev prepozno obvešče-

ni. Jože mi je tudi povedal, da je napad izvedel tretji udarni vod bohinskega bataljona, komandir voda pa je bil Mirko iz Zasipa nad Bledom in to na Frčkovem rovtu v Srednji Radovni. Nemci so po tem napadu zahtevali vrnitev dveh nemških vojakov. Zgodilo pa se je, da je bil eden od vojakov ranjen in se je zdravil v partizanski bolnici nad Jelo. Po ozdravljenju je nameraval pobegniti, toda stražar je bil vojak na mestu in je storil svojo dolžnost. Za drugim nemškim vojakom pa se je izgubila vsaka sled.

Jože Rekar je takrat izgubil sedem sorodnikov, v začetku oktobra leta 1975. pa mu je umrl še oče, ki je takrat preživel tragedijo. Umrl je v Zgornji Radovni v 77. letu starosti. Pokopali so ga na pokopališču Dovje-Mojstrana. Takole so se od njega poslovili borci:

»Poslavljam se od človeka, čigar tragedije se ne da popisati. Kadar je kdo priča sežigu svojih otrok in mame v lastni domačiji in sam po naključju ostane živ, tedaj mora biti zelo pogumen junak, da kljub nepopis-

ni osebnim nesrečam ohrani vero v življenje, da spet začne upati v človečnost, da začne znova verjeti v ljude.

Požgana Radovna je danes legenda, kakor je legenda Pohorski bataljon. Prav vi, Tonček, ste posebljali to legendo. Lahko ste prepričani, da bo ta strašna zgodba še dolgo živela. Z njo boste živeli vi in spomin na nečloveško trpljenje, ki ste ga morali prestati. Ostal bo živ spomin na človeka, ki ga nobena človeška krutost ni mogla zlomiti.

Člani združenja Zveze borcev se v največji spoštljivosti klanjamo vaši grozljivi žrtvi, hkrati pa občudujemo človeka, ki je bil tej žrtvi kos. Nikoli vas ne bomo pozabili. Kar ste dali za našo svobodo, bi se vam z ničemer ne mogli oddolžiti. Počivajte v miru.

Kmalu za očetom Tončkom je umrl tudi njegov sin Jože pri Mariboru. To sem zasledil v časniku TV-15 v rubriki »Imeli smo ljudi«.

Slava njihovemu spominu!
Jože Ambrožič

Spodnje Gorje, na Fortuni: Že lani v septembru se je na Fortuni odtrgal pod cesto zemeljski plaz. Ista situacija je še danes. Obstoji nevarnost, da se bo cesta na tem odseku še pogrezala, če ne bodo kaj ukrenili in jo popravili. Tako pa je postavljena tam le smerna tabla.

Foto: Jože Ambrožič

Celodnevna šola

Na osnovni šoli dr. Janeza Mencingerja na Bohinjski Bistrici smo začeli v novem šolskem letu s celodnevnim poukom. Zjutraj pridemo v šolo brez torb, ker imamo knjige in zvezke spravljene v šoli. Pouk se začne, kot doslej, ob 7.15. Po drugi uri malicamo, po tretji pa imamo rekreacijo. Okoli poldneva kosimo in imamo prost. Od 13. ure do 15.30 se spet

učimo. V šoli delamo naloge s pomočjo učiteljev in se z njimi tudi učimo, zato imamo doma dosti prostega časa. Namen celodnevne šole je ta, da bi se več naučili. Kajti doma se le malo kdo uči.

Ta oblika učenja se mi zdi v redu. Če se v šoli naučiš, pa doma ni skrbi.

Nada Hodnik

Pot k usmerjenemu izobraževanju

Obeta se nam preobrazba v slovenskem šolstvu. Lahko smo sodelovali letos od marca do junija v javni razpravi, kjer je beseda tekla o osnutku predloga o usmerjenem načinu izobraževanja. Na razpravi (oceno le-te je podala Republiška konferenca socialistične zveze delovnega ljudstva) so bile izrečene precej koristne pripombe. Pred nami je zastavljena pot reorganizacije slovenskih šol od najnižje do najvišje stopnje.

Kakšni so nameni pri usmerjenem izobraževanju? Pričakujemo lahko večjo izobrazbeno raven delavca. Predvsem pa bo večja povezanost med delom in izobraževanjem. Spremenjena bo vloga svetovanja in poklicnega usmerjanja.

Tu pa se bo pokazala prava povezanost kadrovskih potreb ter hotenji in željami mladih.

Zanimiva so nasprotna mnenja v zvezi z gimnazijo: ali naj se ukine ali naj se obdrži.

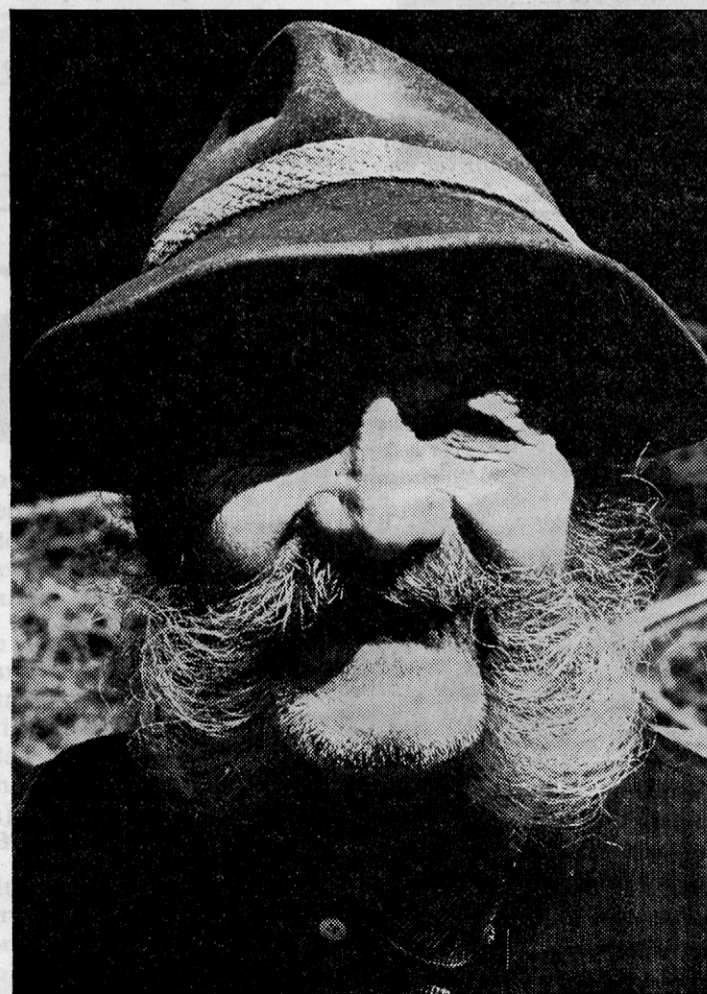
Prva stran je mnenja, da je splošna, širša izobrazba človeku nadvse potrebna in je osnova za spoznavanje posameznih ved. Drugo stališče pa govori, da naj se mladega človeka pripravlja po tehnokratskem načinu za bodoče delo.

Mnenja so različna in program je zatorej protisloven v marsičem.

Ta nov način izobraževanja zahteva mnogo sprememb in rešiti bo treba precej problemov, ki se bodo pojavili vzporedno s takšnim izobraževanjem. Pokazale se bodo potrebe po novih učnih knjigah ter seveda za to usposobljenih delavcih, učiteljih itd.

Veliko korakov bo zahtevala pot usmerjenega izobraževanja. Če smo seveda resnično pripravljene na preobrazbo starega šolstva, potem bo zakon sprejet in po njem se bomo lahko ravnali.

Vesna

Rekar Tone iz Zgornje Radovne

Gorjuše včasih in danes

Vas Gorjuše je kotlina na jugu poključke planote, približno na višini 1000 m. O približni višini pravijo zato, ker se vas deli kar na več zaselkov: Zg. Gorjuše, Sp. Gorjuše in Potok ter še v zaselek, ki nima pravega imena, je pa na meji med Koprivnikom in Gorjušami. Nova mejna razdalja je samo nekaj sezŋjev; na eni občestni tabli namreč piše Koprivnik, nekaj korakov dalje pa je druga tabla, kjer piše Gorjuše.

Kdaj so Gorjuše nastale, je zdaj težko ugotavljati. V nekkih listinah piše, da je bila gorjuška kotlina v letu 1520—1550 radovljiska planina. Neke znaki, globoko vsekani kolovozi proti vasi Nomnju in proti vasi Bohinjska Bela, pa kažejo, da je naselje še starejše.

Morda je bilo tu neko rudarsko naselje že v času Rimljanov, ki so (kot izkopanine kažejo) bili v Bohinju kot rudokopi in železarji.

Ime Gorjuše nekateri razlagajo tako: Pastirji so na planini (gorjuški) jukali — jušali, zlasti z višin nad Nomenjem in Sotesko in so dolinci potem rekli, da »gor jušek«. Ime ni preveč utemeljeno, ker Gorenjci že stoletja nazaj vriskajo, ne pa jukajo ali celo jušejo. Nekaj znakov kaže, da je bila planota nekdanj zaraščena z gozdovi in da so Radovljičani ali drugi prebivalci Blejske kotline to gorjuško kotlino zažgali in napravili planino.

Tako smo tudi imenu blizu, saj po gorjuški govorici, ki je mehka in malo momljajoča, kaj lahko nastane iz »gorišča« tudi ime Gorjuše. Torej naselje Gorjuše je nastalo okoli 1600—1650 iz planšarjev in tudi skrivničev pred vojaško službo, ki v tistih časih avstroogrske monarhije ni trajalo 15 mesecev kot danes, ampak do onemoglosti. Kdor se je skrival, ni težko ugotoviti, saj to pričajo imena hiš, rodninska imena in druga značilna pomenovanja krajev. To so bili naseljenci iz blejske kotline. Tudi dialekt jasno priča, da se je sosednja vas Koprivnik naselila iz bohinjске strani, Gorjuše pa iz blejske strani. Dosti dokazov je tudi, da so bili gorjuški naseljenci rudokopi, oglarji in kovači tudi iz italijanskih pokrajin.

Vse kaže, da so bili predniki dokaj pisana družčina.

Da sta bili vasi Gorjuše in Koprivnik precej gosto naseljeni, priča zapis Valentina Vodnika. V kroniki Fare iz leta 1784 piše, da je pasel devetsto duš. Sedaj pa obe vasi štejeta okoli 500 prebivalcev.

Prebivalci so bili rudarji in oglarji, obenem pa so čistili zemljo, jo obdelovali in postajali kmetje. Največja kmetija je bila Bovčeva, Četenjakova, Strgarjeva in Načestova. Izmed teh so vsako leto tudi volili nekakega predstojnika, ki so mu rekli »cvik« ali »cvek«. Dolga leta je bil tak šef Bovc. Kadar je ukazal, so gnali živino na pašo, potrebili mlake ali močila na paš-

nikih, popravili razdrte vaške kolovoze. Ko je pasel duše gošpod župnik Bavant (Valentin Vodnik), je vsako leto enkrat obiskal svoj »pašnik«, takrat je bilo v vasi praznično.

Baron Lazarini in njegov naslednik fužin v Stari Fužini pa sta na Gorjušah in v okolici zapustila sledove rudarstva in oglarstva. V vasi še sedaj stoji hiša, kjer so baronovi uradniki izplačevali zasluzke delavcem. Hiša se je do nedavnega imenovala grajščina in je sedaj last GG Bled. V vasi je bila v tistih časih tudi kovačnica (pri Petru) in pa gostilna — pri Marofarju so ji rekli. Hiša še danes stoji.

Po strankah so se v zadnjih letih pred prvo svetovno vojno ločili na klerikalce in liberalce, vendar ne eni in ne drugi niso vedeli, v čem je pravzaprav razlika. Hoteli so se pač razlikovati med seboj. Učitelj je pripovedoval tako, župnik na priznici pa sicer isto, samo nekoliko drugače, saj je vse skupaj posolil z božjo voljo. Gostilničar in trgovec pa se nista hotela nikomur zameriti, zato sta postavila svojo samostojno stranko.

Okrog leta 1931 je bilo v vasi ustanovljeno Sokolsko društvo, kasneje pa še Prosvetno društvo. Sokolci so bili liberalci, prosvetni pa klerikalci. Tudi do bojev je prišlo nekoč in to kar z »marelami« pri cerkvi na Koprivniku. To je bilo tako smešno za toliko razgledane Gorjušce, da ta spopad ni imel nobene posledice in razdiralne moči.

V letih krize med obema vojnama 1932—1940 Gorjušcem ni bilo tako težko. Kot znani dobri gozdni delavci in prevozniki so še vedno imeli zasluzek pri gozdni upravi. Tudi iz kmetij so izželi toliko, da lačni niso bili.

Gorjušci so dočakali novo vojno in bili pri prvih v Bohinju, ki so se bili pripravljeni spopasti s Hitlerjevo vojsko. V juliju 1941. je bila na Gorjušah že odporniška desetina, ki se je organizirano pripravljala na spopad z Nemci. Ves čas NOB so prebivalci tega kraja aktivno sodelovali s partizani in jim pomagali, kolikor je bilo v njihovi moči.

V povojnih letih, letih graditve so si tudi Gorjušci želeli ceste, elektrike, vodovoda... kar danes že imajo. Še vedno pa si želijo zveze s svetom preko telefonske napeljave, asfaltne ceste, radi bi imeli kulturni in gasilski dom. Vse to pa bodo vsaj delno uredili s samopripekvom, ki so ga zglasovali na referendumu.

Veliko prebivalcev Gorjuš in Koprivnika aktivno sodeluje v delegatskem sistemu, v krajevni skupnosti, krajevni organizaciji SZDL, krajevnem odboru RK ali pa so vključeni v društva — kulturno in gasilsko društvo.

Bavijo se s kmetijstvom in gozdarstvom; vedno več jih je tudi zaposlenih v OZD. V naši TO Tomaž Godec iz Koprivnika in Gorjuš dela kar 21 delavcev.

Naj ob koncu zapišem še besede, ki jih je izrekel najstarejši Gorjušec: »Čudno, malo nas je, pa vendar vztrajamo in smo trši kot najtrši Bohinjci.

Zbral in zapisal:
Branko Sodja

ZAHVALA

Ob smrti starega očeta

MATIJA PAPLERJA

se zahvaljujem sodelavcem iz PRB za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.

Zvonko Papler

ZAHVALA

Ob smrti drage mame

IVANE REPE

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste počastili njen spomin. Hvala za podarjene vence.

hči Polona Cerkovnik

Moped show

Na valu 202 Radia Ljubljana že eno leto deluje, hrope in škriplje oddaja MOPED SHOW. Na sporedu je vsak ponedeljek ob 12.10, ponovitev pa je ob sobotah ob isti uri.

Za tiste, ki oddaj ne spremljajo ali jih le delno, smo pripravili nekaj »močnih« iz Tofovih izvajanj:

Mesarja je ugraznil potrošnik!
Seveda, ko pa je bil v mesariji od vsega mesa na razpolago samo — mesar.

Večnamenska vremenska napoved:

Napoved za gorski svet — neurje z grmenjem.

Napoved primerna tudi za marsikateri delavski svet.

Po uradno preverjenih statističnih podatkih je vsak tretji Jugoslovjan predebel.

Jaz bi bil fin gospod, al debel sem kot sod, če mimo špegla grem, se noter ne ozrem,

ker špegla tacga ni, da vse pokazal bi, kaj z mene zdaj visi in preč štrli.

Tovariški Jugoslovani!

Skrajni čas je, da začnete hujšati. Vsak dan naredite vsaj sto predklonov. Posebno uspešni bodo, če jih boste delali pred šefom.

Tov. Jugoslovani, hujšajte organizirano, ne pa tja v tri dni.

Moped show vam nudi čisto novo oddajo »Radio brez trebuha«.

Za začetek brez salame in brez kruha.

Hujšajte kolektivno, kakšne dve toni na teden.

TOZD, ki bo največ shujšal, prejme prehodni pokal.

Dokler bo Moped show priporočal hujšanje, vzemite kot dobrohotni nasvet; bolj nerodno bo, ko bo hujšanje zahteval izvršni svet.

Kljub številnim sejmom in velesejmom je na našem področju še vedno občutiti pomanjkanje aktualnih sejmov in velesejmov.

Takoj in pod nujno moramo ustanoviti pomembne sejme:

- sejem praznih obljub
- sejem deficitov in izgub
- sejem birokratov pod gšlom: Pridite pojutrišnjem
- sejem turške kave in sejem plava sem ter tja.

Bled '79
Kdor gre na Bled, mora mal'co s sabo vzeti, ker navili so atomske cene.

Končano je svetovno prvenstvo v veslanju na Bledu. Naši veslači niso osvojili niti ene sa-

me medalje; več uspeha bi imeli, če bi namesto veslačev tekmovali samo krmarji. Veslačev imamo dovolj, le krmarjev nam manjka. V počastitev veslaškega prvenstva na Bledu je še nekaj krmarjev dandanes bledih. Po jezeru bliz Triglava, čolnič plava ser ter tja.

Na tribunah se navija, da odmeva od gora.

Naši fantje pa v čolnih, tam gajajo, se pote;

z vesli besno čofotajo, kolajni nobenih ne dobe.

Bi nam slava vence vila, kolajni imeli bi za tri,

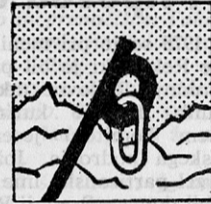
če krmarji bi veslali, s komolci zmagali bi mi...

Branko Sodja

Moj prvi izlet na Ratitovec

Na Ratitovec sem letos prvič potoval in zato to ni bil navaden izlet.

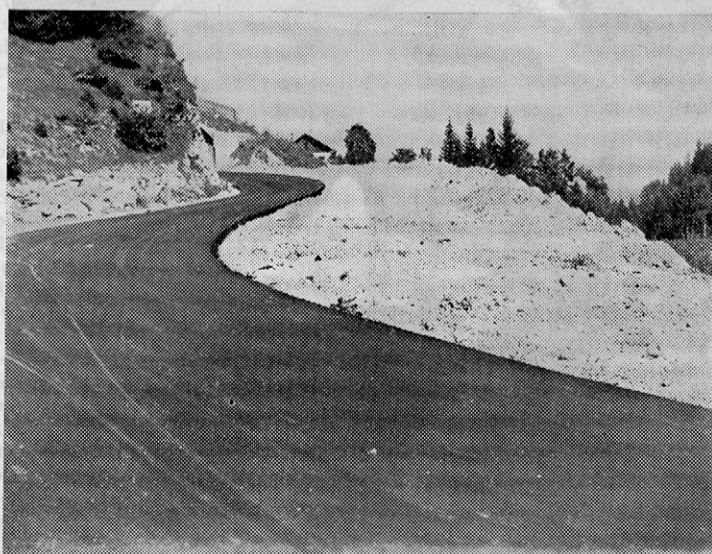
Prva izletniška točka je bila vas Pertovč nad Železniki. Tu sem odšel za pijačo in jedačo več kot v dolini. Pod velikim strmim pobočjem je stala tabla z zelo zanimivim napisom. Če hoče priti turist navzgor do Ratitovškega doma, mora prinesiti s sabo drva za kurjavo in to ob vsakem letnem času. Seveda sem se ravnal tako kot drugi turisti in prilezel na vrh lepega griča. Tam gori pa sem naletel

na osla. Pomislil sem na to, da bi drva ta mrcina lahko prevažala iz doline na Ratitovec. Okrog osla so se razposajeno podili otroci. Pa sem spet pomislil, da bi bilo zanimivo in pametno, da bi osel prevažal turiste po teh hostah. Malo zares malo za šalo sem se ojunčil in zajahal tega osliča. Skoraj bi bil izgubil svoj nahrbtnik in popotno palico, tako se je zagnal čez kotanje. Čas je prehitro minil.

Na izlet mi bo ostal enkrat spomin, saj je Ratitovec s svojimi hostami in kotanjami lep kotichek naše ožje domovine.

Rajko Primožič

Pokljuka: Delavci Cestnega podjetja iz Kranja so že zaključili dela na odseku ceste Zatrnik—Pokljuka. To cesto, v dolžini 10 kilometrov, so v celoti asfaltirali v rekordnem času. Asfaltne mase so položili kar 18.000 ton, skupna vrednost teh del pa znaša okoli 20 milijonov din.

Cesta bo uradno odprta 15. oktobra. Sicer je možen prevoz že sedaj, urejajo le še bankine. Cesta je široka na celi trasji po šest metrov, vsi nepregledni in nevarni ovinki pa so odstranjeni. Tako je vožnja po tej prvi moderni gorski cesti pri nas res pravi užitek.

Foto: Jože Ambrožič

Jesenski stih

Skozi zlatorumeno jesen potujejo ptice v vse smeri. Vsaka ve, kaj hoče in pozna vse kraje, kjer vodijo poti. Nekoč poznal sem rdeče ptice. Drobne, male so čebljale. Na okno so mi priletele in zapele. Tako razveselile so srce. Rdeče ptice so zdaj sive. Kot da prekril jih je asfaltni prah. Saj so pesmi še vesele, saj jih še poslušam rad. Z njimi čakam, da vrne se pomlad!

Jesenski dnevi se izgubljajo v hladne noči. Čas neutrudno hiti. Davno — se mi zdi — mmo je poletje šlo kot lepa misel. Več je žalosti kakor veselja, hladnih več kot toplih dni! Sedim ob ognju, zunaj dež rosi. Mračni se. Dan bo ugasnil v naračju noči, misel še bedi...

Vesna

kadrovske novice

STANJE ZAPOSLENIH ZA SEPTEMBER 1979

	delavcev	učencev v pokl. lesnih šolah
TO Tomaž Godec		
Boh. Bistrica	486	13
TO Rečica	306	13
TO Mojstrana	55	6
TO Podnart	80	1
TO Trgovina	25	
DSSS	80	
	1032	33

Poročili so se:

Ivica Preželj in Pavel Sedlar — TO Tomaž Godec

Naše mamice

Milici Pavlin, DSSS — hči
Zdenki Marjetič — hči

Glavni in odgovorni urednik: Ivan Robič, tehnični urednik: Nada Freljih, člani: Branko Sodja, Jožica Arh, Andrej Trojar, Branko Urh, Miro Kelbl, Rafko Šolar, Branko Marčič, Ciril Kraigher in Marija Urankar.